

trade secrets

Obchodní tajemství: Management důvěrných informací v obchodním styku

Obsah

Úvod	2
1. Důvěrná informace a obchodní tajemství	3
2. Jak se chrání obchodní tajemství v EU?	5
3. Řízení ochrany obchodních tajemství	7
4. Obchodní tajemství a práva k duševnímu vlastnictví	11
5. Zneužití obchodního tajemství	12
6. Závěr	14

*Tento přehled základních skutečností byl poprvé zveřejněn v březnu 2012 a aktualizován a dubnu 2021.

Úvod

Výzkumná a tvůrčí činnost přináší důležité informace, které často nelze chránit pomocí tradičních práv k duševnímu vlastnictví, jako jsou patenty nebo autorská práva. Některé firmy usuzují, že jejich informace prostřednictvím práv k duševnímu vlastnictví ani chránit nelze. Jedná se nicméně o informace, které jsou z hlediska firemních inovací a konkurenceschopnosti cenné a je proto důležité chránit je jako „důvěrné“.

Všeobecně řečeno, jako „obchodní tajemství“ se označují ty informace, které se chrání jako důvěrné, aby jejich vlastníkům zachovaly jejich konkurenční výhody. V obchodní a v akademické sféře se někdy pro označení tajných informací užívá jiných pojmů, například „vlastnické know-how“ nebo „vlastnická technologie“.

Mezi nejznámější obchodní tajemství patří recept na Coca-Colu, receptura na obalové těstíčko smažených kuřecích kousků KFC, algoritmus internetového vyhledavače Google nebo seznam knižních bestsellerů deníku The New York Times. Firmy, které byly původně založeny jako start-up podniky, například Google, vděčí za svůj úspěch do značné míry obchodním tajemstvím, která jim umožnila, aby zúročily své znalosti a přilákaly zákazníky ke svým výrobkům.

Tento přehled základních skutečností vysvětluje důležitost obchodních tajemství pro podnikání a přibližuje jejich ochranu a management. Tyto informace mohou být výhodné zejména pro malé a střední podniky (MSP).

1. Důvěrná informace a obchodní tajemství

Za důvěrnou se považuje informace, kterou je třeba držet v tajnosti. Zatímco důvěrnou může být jakákoliv informace, ne všechny informace vznikající v podniku musejí být nutně utajovány. O tom, co je potřeba chránit jako důvěrnou informaci, se firma rozhoduje podle okolností každého jednotlivého případu.

V tomto materiálu se budeme zabývat především **obchodními tajemstvími**.

V nejširším smyslu slova, jako obchodní tajemství se označuje jakákoliv obchodní informace, která vytváří pro podnik ekonomický prospěch ve formě určité konkurenční výhody. To vyplývá bezprostředně ze skutečnosti, že vlastník k utajování daného tajemství podniká určitá opatření a konkurence ho tudíž nezná. V tomto smyslu ochrana obchodních tajemství tvoří inovační pobídku, protože chrání čas a peníze, jež byly do vývoje inovací vloženy.

- Jde o tajemství, jež není známo nebo není přímo dostupné širšímu okruhu osob.
- Jeho obchodní hodnota je spojena právě s tím, že jde o tajnou informaci.
- Osoby zmocněné ke správě této tajné informace podnikly přiměřená opatření, aby informace zůstala v tajnosti.

Obchodní tajemství představují cenný zdroj pro řadu firem, jejichž aktiva sice nelze například patentovat, ale mají přesto značnou obchodní cenu a je tedy zapotřebí je chránit. Obchodní tajemství mají různou podobu, jde například o softwarové algoritmy, informace z výzkumu a vývoje, receptury, postupy, vzorce apod.

Z pohledu malých a středních firem patří mezi nejcennější typy obchodních tajemství například:

- obchodní metody
- analýzy trhu
- obchodní vazby
- informace o cenách
- informace o nákladech
- informace o nákupních cenách
- informace o zaměstnancích
- kancelářské postupy
- seznamy zákazníků nebo dodavatelů a údaje s tím spojené
- finanční informace a obchodní plány
- údaje o výzkumu a vývoji
- výrobní know-how a technologické informace
- počítačové programy
- počítačové databáze
- vzorce a receptury

- přísady
- technologické vybavení
- výrobní postupy
- technologie výroby jednotlivých výrobků
- marketingové údaje a plány

V podnikání mohou mít obchodní tajemství stejnou cenu jako patenty nebo jiné formy práv k duševnímu vlastnictví. Lze jich použít jako nástrojů na podporu obchodní konkurenceschopnosti a k řízení výzkumných inovací. Obchodní tajemství firmám rovněž usnadňují boj s konkurencí a podporují jejich inovace, což často představuje hlavní oblast firemních aktivit. Jakýkoliv únik nebo vyzrazení obchodního tajemství proto pro danou firmu může znamenat podstatné ekonomické ztráty.

2. Jak se chrání obchodní tajemství v EU?

2.1 Směrnice EU o obchodních tajemstvích

Na úrovni Evropské unie (EU) neexistovaly až do roku 2016 žádné harmonizované zákony o ochraně obchodního tajemství. Aby se nerovná ochrana obchodních tajemství v rámci EU vyřešila, byla přijata *Směrnice Evropského parlamentu a Evropské rady č. 2016/943 z 8. června 2016 o ochraně nezveřejněného know-how a obchodních informací (obchodního tajemství) před jejich neoprávněným získáním, využitím a zpřístupněním*, dále jen „Směrnice“ ([Directive \(EU\) 2016/943 of the European Parliament and of the Council of 8 June 2016 on the protection of undisclosed know-how and business information \(trade secrets\)](#)).

Tato Směrnice byla klíčová pro harmonizaci národních legislativ týkajících se obchodních tajemství, protože:

- Zajistila srovnatelnou úroveň ochrany obchodních tajemství v celé Evropské unii.
- Zavedla jednotnou definici pojmu „obchodní tajemství“.
- Upravila jednotné postupy proti nezákonnému získání, využití a zpřístupnění obchodních tajemství.

Směrnice zavádí jednotnou soustavu právních principů, postupů a ochranných opatření, jejichž cílem je vytvořit celoevropský rámec, který by firmy pobízel, aby v Evropě s důvěrou investovaly do výzkumu a inovací. Tato Směrnice ošetřuje i problematiku zboží, které porušuje právo (*infringing goods*). Definuje totiž nezákonný charakter výroby, nabídky, uplatnění na trhu, dovozu, vývozu nebo skladování jakéhokoliv zboží, jehož vzhled, kvalita, výrobní postup či marketing podstatným způsobem těží z nezákonného získání, zpřístupnění nebo použití obchodních tajemství.

Současně Směrnice obsahuje několik výjimek z ochrany obchodních tajemství, např. zvýhodnění pro strany, které zveřejní obchodní tajemství kryjící zneužití, přestupky nebo nezákonnou činnost, pokud je takovéto odhalení ve veřejném zájmu.

Směrnice napomohla k tomu, aby se pravidla na ochranu obchodního tajemství stala v rámci EU navzájem porovnatelnými a provázanými, což omezuje nadbytečné náklady a odstraňuje překážky v přeshraničních inovačních aktivitách a transferu technologií.

2.2 Požadavky na ochranu

Na rozdíl od patentů nemusí obchodní tajemství představovat naprostou novinku. Ostatně, ochrana obchodního tajemství ani nevyžaduje formální registraci, čímž se liší od ochranných známek nebo patentů. Proto mohou být obchodní tajemství chráněna po neomezeně dlouhou dobu a za nulové registrační poplatky. Z výše zmíněných důvodů může být ochrana cenných obchodních informací prostřednictvím obchodních tajemství obzvláště přitažlivá pro malé a střední firmy.

Nicméně aby takovéto informace bylo možné považovat za obchodní tajemství, musejí vyhovět následujícím požadavkům:

- Musejí být drženy v tajnosti.
- Musejí mít obchodní cenu.
- Musejí být podniknuty specifické kroky k jejich utajení.

Důvěrný charakter informace je zásadní k tomu, aby na ni bylo možno vztahovat režim ochrany obchodního tajemství. Pro firmy je tedy zvláště důležité, aby podnikaly vhodné kroky, jež tyto informace udrží v utajení. Ochrana obchodních tajemství před konkurencí začíná nejprve v malém či středním podniku samotném a to tak, že podnik zavede zvláštní postupy pro nakládání s těmito tajemstvími, včetně ochranných technologických postupů. K účinné ochraně tajných informací mohou účinně přispět i smluvně zakotvená opatření.

3. Řízení ochrany obchodních tajemství

Aby mohla být obchodní tajemství chráněna, je nejprve třeba je přesně pojmenovat. Což znamená, že firmy by měly pečlivě sledovat svá aktiva a identifikovat obchodní tajemství, která vlastní. Následně je třeba určit, kdo k těmto tajemstvím má mít přístup. Je rovněž užitečné mít k dispozici doklad o vlastnictví daného obchodního tajemství, pro případ, že by došlo k právnímu sporu.

A tohle jste věděli?

Způsoby, jak lze prokázat dobu, kdy byl objev učiněn, jsou:

- Notářské ověření příslušného dokumentu
- Potvrzení vystavené orgánem veřejné správy
- Svědecké výpovědi
- Datované razítko z úřadu duševního vlastnictví: Soleau obálka, i-DEPOT nebo WIPO Proof.

Praktické způsoby, jak lze udržet informaci v tajnosti

- Technické ochranné způsoby
- Dohody o zachování mlčenlivosti
- Doložky o důvěrnosti a konkurenční doložky jakožto součásti smluv nebo dohod o vzájemném porozumění
- Doložky a dohody o neusilování o akvizice
- Označování dokumentů
- Sledování činnosti zaměstnanců
- Školení zaměstnanců

Technické způsoby ochrany

Patrně nejpodstatnější prvek řízení ochranných opatření je ten, aby obchodní tajemství byla bezpečně uložena na místech, kam je přístup možný jen po schválení, například v archivech, sejfech nebo v jiných vhodných uzamykatelných místnostech. Přístup k těmto informacím by měli mít jen ti zaměstnanci, kteří to nutně potřebují.

Elektronicky zaznamenané informace by měly být chráněny technologickými způsoby. Přitom by měla být naplněna nejméně dvě bezpečnostní opatření:

- K přístupu do systému používat hesla a pravidelně je obměňovat;
- Používat automatické kontrolní programy, jež bezpečnostním pracovníkům umožňují sledovat jakékoliv doplňky nebo úpravy chráněných dat, včetně určení původce těchto změn.

Mimoto je třeba zvážit i využití moderních operačních systémů, antivirového a kontrašpionážního softwaru, pravidelně zálohovat data uložená na hard-discích a zálohovaná média ukládat ve výše zmíněných uzamykatelných prostorách.

Riziko zneužití obchodního tajemství může být spojeno s různými zdroji, včetně současných i bývalých zaměstnanců, konkurence a dodavatelů. Zatímco například v telekomunikačním a finančním sektoru jsou obávaní zejména bývalí zaměstnanci, ve farmaceutickém, vydavatelském a finančním sektoru se firmy většinou strachují hlavně konkurence. Aby byla firemní obchodní tajemství chráněna jak před vnějšími hrozbami, tak i před potenciálním zcizením uvnitř firmy samotné, měla by být aplikována, spolu s výše zmíněnými doložkami o důvěrnosti a smluvně zakotvenými opatřeními, i následující ochranná opatření:

- Pravidlo čistého pracovního stolu
- Zavedení zaměstnaneckých vysaček omezujících přístup do specifických firemních částí a místností
- Používání přístupových hesel na ochranu souborů, složek nebo počítačů
- Používání technických zařízení jako jsou skartovací stroje, zámky atd.

Doložky a dohody o zachování mlčenlivosti

Aby danou informací bylo možno považovat za obchodní tajemství, je třeba doložit, že k jejímu utajení byla podniknuta ochranná opatření. Firmy by proto měly zvážit zavedení dohod o mlčenlivosti (někdy též zvaných „dohody o zachování důvěrnosti“) nebo doložek o mlčenlivosti ke smlouvám uzavíraným se svými zaměstnanci a obchodními partnery.

Tato ujednání snižují riziko vyzrazení důvěrných informací; obsahují totiž smluvní závazky, jejichž porušení může být sankcionováno formou smluvně definovaných a jednotlivými stranami odsouhlasených peněžitých nebo právních postihů. Pro budoucí firemní partnery mohou obchodní informace představovat zásadní faktor, podle něhož se rozhodují, zda do nových obchodních vztahů vstoupí. Z tohoto důvodu by se mělo přistoupit k podpisu uvedených ujednání o důvěrnosti ještě předtím, než budou v průběhu vyjednávání jakékoliv citlivé obchodní informace zpřístupněny.

Doložky a dohody o nesoutěžení

Doložky a dohody o nesoutěžení (někdy též zvané „konkurenční doložky“) jsou užitečné při úpravě vztahů se zaměstnanci nebo obchodními partnery, kteří jsou nositeli významného know-how z důvěrných firemních dokumentů. Tyto informace je důležité chránit, aby se předešlo nežádoucím důsledkům, jež by mohly být spojeny s odchodem některého z firemních zaměstnanců nebo s ukončením určitého obchodního vztahu. V takovém případě mohou být doložky nebo dohody o nesoutěžení užitečné, protože upřesňují dobu, během níž nesmí bývalý zaměstnanec nebo obchodní partner pracovat pro konkurenci nebo nesmí zveřejnit určitou informaci. Podmínky nesoutěžení mohou být buďto zahrnuty do zaměstnaneckých smluv nebo do smluv o spolupráci nebo mohou mít formu separátních dohod mezi jednotlivými stranami.

Doložky a dohody o neusilování o akvizice

Dohody o neusilování o akvizice představují formu smluvních ujednání, v nichž se zaměstnanec zavazuje, že poté co z firmy odejde, nebude za účelem vlastního prospěchu ani v zájmu konkurence přebírat firemní klienty nebo zákazníky. Tyto závazky mohou mít formu separátních dohod, ale mohou také být doložkami zaměstnaneckých smluv. Podobné dohody a doložky jsou zvláště užitečné v těch sektorech, kde existuje omezený okruh zákazníků, například v oblasti specializovaných prodejů.

Doložky o zdržení se akvizic mohou mezi sebou uzavírat rovněž i konkurující si firmy, aby si výslovně potvrdily, že si nebudou přetahovat současné zaměstnance, buďto jen jedné ze stran nebo obou stran navzájem.

Označování dokumentů

Označování dokumentů může mít zásadní význam pro zaměstnance, aby správně zacházeli s firemní dokumentací a vyvarovali se odpovědnosti za případné škody. Hlavním smyslem označování je ovšem zajistit, aby se s firemní dokumentací zacházelo v důvěrném režimu.

Dokumenty mohou být označovány mimo jiné takto:

- Důvěrné
- Pouze pro potřebu smluvních stran
- Zákaz pořizovat kopie
- Dokument lze zpřístupnit těmto stranám ...
- Důvěrný dokument zmíněný v Dohodě o zachování mlčenlivosti

Každý z těchto dokumentů může být dále označen například jako **PŘÍSNĚ TAJNÝ**, **TAJNÝ** a **JEN PRO SLUŽEBNÍ POTŘEBU**.

Školení a monitoring zaměstnanců

Školení zaměstnanců není radno zanedbávat. Zaměstnanci by měli být informováni o firemních pravidlech nakládání s obchodním tajemstvím a s důvěrnými informacemi. Měli by vědět, jak se mají chovat mimo firmu, tj. na veřejných místech, jak mají zacházet s obchodními tajemstvími, pokud využívají firemní e-mail nebo když užívají veřejnou internetovou síť i během jakýchkoliv obchodních vztahů (předváděcí akce, výstavy nebo obchodní jednání).

Jiná osvědčená praxe spočívá v monitorování zaměstnaneckých aktivit. V tomto smyslu lze provádět audity informační bezpečnosti, čímž lze sledovat, jak současní zaměstnanci dodržují bezpečnostní pravidla a postihovat odcházející zaměstnance, kteří své závazky porušují. Se zaměstnanci, kteří z firmy odcházejí, je rovněž žádoucí zavést pohovory a připomínat jim jejich povinnost zachovávat mlčenlivost.

Kontrolní seznam bezpečnostních opatření:

- Identifikovat firemní obchodní tajemství
- O obchodních tajemstvích vést záznamy
- Formulovat firemní pravidla pro nakládání s obchodními tajemstvími
- Seznámit zaměstnance s těmito pravidly – zajistit zaměstnanecká školení
- Uzavřít se zaměstnanci, externisty a obchodními partnery dohody o mlčenlivosti a/nebo o sdržení se akvizic
- Využívat technických pomůcek jako jsou hesla, zámky, zaměstnanecké jmenovky a dalších opatření s cílem fyzické ochrany obchodních tajemství

4. Obchodní tajemství a práva k duševnímu vlastnictví

Obchodní tajemství skýtají řadu podstatných výhod. Za prvé, ochrana obchodního tajemství je poměrně snadná, protože s ní není spojena registrace ani průzkum. To znamená, že držitel tajemství k němu získává práva okamžitě. Protože obchodní tajemství nevyžadují registraci, představují pohodlný a finančně nenáročný ochranný prostředek.

Za druhé, pomocí utajování lze chránit širokou škálu informací. Například vynález, který nelze chránit patentem, lze prohlásit za obchodní tajemství.

Ochrana obchodního tajemství je rovněž potenciálně časově neomezená a trvá potud, pokud je daná informace držena v tajnosti, zatímco ochrana patentem nebo průmyslovým vzorem je omezena na dobu 20, resp. 25 let. Platí nicméně, že stupeň ochrany, kterou poskytuje obchodní tajemství, nedosahuje té úrovně, jež skýtají jiná práva k duševnímu vlastnictví. Je to dáno tím, že ochrana je zcela závislá na důvěrném charakteru daného tajemství. Jakmile je obchodní tajemství jednou veřejně zpřístupněno, pozbývá svého statusu, a tedy i ochrany.

Navíc práva k duševnímu vlastnictví poskytují vlastníkům na jejich výtvoře výhradní práva, což ale v případě obchodního tajemství neplatí. Ochrana obchodního tajemství nezabrání konkurenci v tom, aby kopírovala nebo používala totožné řešení, pokud přístup k dané informaci získá legálním způsobem, například cestou reverzního inženýrství.

Obchodní tajemství jsou totiž chráněna výhradně v těch případech, kdy k získání důvěrné informace dojde nezákonnými způsoby (např. špionáží nebo krádeží).

V technologickém sektoru představují patenty a obchodní tajemství dvě nejběžnější metody ochrany duševního vlastnictví. Oba způsoby mají své výhody i nevýhody. Abyste si mohli zvolit nejlepší způsob ochrany pro vaše podnikání, je třeba znát, jaké jsou mezi nimi rozdíly.

	KLADY	ZÁPORY
Patenty	<ul style="list-style-type: none"> • Výhradní práva • Soudní vymahatelnost • Mohou napomoci získat úvěr • Chrání proti neúmyslnému porušení • Bezpečná forma ochrany 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoké náklady • Ochrana trvá max. 20 let • Je nutné zveřejnění • Procedura je zdoluhavá • Rozsah ochrany je omezený
Obchodní tajemství	<ul style="list-style-type: none"> • Nulové registrační náklady • Dlouhodobá ochrana • Zveřejnění není požadováno • Poskytuje okamžitou ochranu • Široký rozsah ochrany 	<ul style="list-style-type: none"> • Nesnadné vymáhání • Chrání jen proti záměrnému porušení • Ochrana lze překonat reverzním inženýrstvím • Ochrana není bezpečná • Omezené opravné prostředky

5. Zneužití obchodního tajemství

Pokud uzavřete dohody o mlčenlivosti, nebo když do smlouvy zahrnete doložku o neusilování o akvizice, může jakékoliv odhalení důvěrné informace znamenat ztrátu důvěryhodnosti nebo může vyústit rovnou v porušení smlouvy. K tomu dojde, když příjemce určité obchodní informace využije tuto informaci nezákonným způsobem. Takovéto porušení smlouvy potom vede k soudnímu sporu a k finanční náhradě pro držitele daného obchodního tajemství.

Pravidla ochrany proti neoprávněnému získání, využití a zpřístupnění obchodního tajemství upravuje Směrnice. Jmenovitě za nezákonné se považuje získání obchodního tajemství pomocí nezákonného přístupu, přivlastnění nebo kopírování jakýchkoliv dokumentů, předmětů, materiálů, látek nebo elektronických souborů obsahujících obchodní tajemství, a to bez souhlasu jejich držitele.

Směrnice navíc členským státům EU umožňuje, aby proti neoprávněnému získávání, používání nebo zpřístupňování obchodních tajemství samy používaly i širší ochranné prostředky nad rámec těch, které požaduje Směrnice.

5.1 Co dělat, když dojde k porušení obchodního tajemství?

Směrnice umožňuje, aby držitelé obchodních tajemství uplatňovali proti narušitelům řadu opatření. Pokud dojde ke zneužití obchodního tajemství, je jeho držitel oprávněn požadovat nápravu, například v podobě soudního příkazu nebo nápravných opatření. Cílem je omezit škody způsobené odhalením obchodního tajemství. Soud může během soudního sporu vydat příslušný soudní příkaz nebo může nařídit opravná opatření.

Směrnice rovněž obsahuje řadu obranných postupů, s jejichž pomocí se před soudem údajní narušitelé obchodních tajemství mohou naopak hájit (např. v případě že tajemství bylo prolomeno v důsledku nezávislé tvorby).

Na základě vzniklé finanční ztráty nebo neoprávněného obohacení, může držitel obchodního tajemství požadovat finanční odškodnění.

Opravné prostředky uváděné Směrnicí:

- Ukončení nebo zákaz používání nebo zveřejňování obchodního tajemství
- Zákaz výroby, nabídky, tržního prodeje nebo používání zboží, které porušuje právo
- Přijetí odpovídajících nápravných opatření, např. stažení nebo zničení zboží, které porušuje právo
- Konfiskace tohoto uvedeného zboží

Mnoho členských zemí EU proti narušitelům obchodních tajemství uplatňuje trestní postihy (včetně vazby a pokut). V některých zemích, kde se tyto prohřešky považují za trestné činy, může délka odnětí svobody činit až osm let.

5.2 Co dělat, když vás obviní ze zneužití obchodního tajemství?

Může nastat situace, že firma bude obviněna ze zneužití nebo zcizení obchodního tajemství. To může mít pro danou firmu nejen finanční důsledky, ale může to také ovlivnit její pověst u dodavatelů a zákazníků, i její dobré jméno v očích veřejnosti. Z tohoto důvodu, pokud k podobnému obvinění dojde, je důležité vědět, jak a kdy na to reagovat.

Pokud vás obviní ze zcizení obchodního tajemství, je nejdůležitější podniknout odpovídající kroky, například zavést interní šetření a pokusit se zajistit, aby vaši firemní zaměstnanci nezneužívali informace jiných firem. Připravte si vhodné dokumenty, sejděte se s klíčovými zaměstnanci a naplánujte vaši odpověď.

Pokud je obvinění proti vám oprávněné, a ke zneužití obchodního tajemství skutečně došlo, potom byste měli ve vaší firmě přistoupit k disciplinárním opatřením a snažit se spor vyřešit smírným způsobem, například mediací. Neoprávněně získané obchodní tajemství byste navíc měli z firmy buď odstranit, nebo jednat o možnosti nákupu související licence, což by vám umožnilo je nadále používat.

Ať již je obvinění proti vám oprávněné nebo není, měli byste rovněž vzít do úvahy i potenciální škodu na firemní pověsti.

K porušení obchodního tajemství může dojít pouze v důsledku záměrných činů.

Způsoby ochrany obchodního tajemství:

K narušení obchodního tajemství nedochází, pokud:

- Obchodní tajemství bylo nezávisle odhaleno jinou stranou.
- Obchodní tajemství bylo již dříve veřejně známo.
- Držitel nepřijal náležitá opatření, aby informaci uchoval v tajnosti.

6. Závěr

Firmy občas nedoceňují hodnotu obchodních tajemství, i když tyto informace mohou být cennější než veškeré firemní patenty, ochranné známky a autorská práva dohromady. Evropská Směrnice o obchodních tajemstvích definuje minimální rozsah ochrany, kterou by tato tajemství měla mít v rámci EU zaručenu. K náležité ochraně obchodních tajemství je nicméně zapotřebí, aby s nimi firmy zacházely jako s cennými a důvěrnými statky a aby tento přístup k obchodním tajemstvím byly rovněž schopny prokázat.

Odmítnutí odpovědnosti (Disclaimer)

Evropský IP Helpdesk poskytuje bezplatnou úvodní podporu v otázkách souvisejících s duševním vlastnictvím, s cílem napomáhat současným i potenciálním řešitelům projektů financovaných Evropskou unií a rovněž i evropským malým a středním podnikům při správě jejich nehmotných statků.

Evropský IP Helpdesk je řízen Evropskou radou pro inovace a Výkonnou agenturou pro malé a střední podniky Evropské komise (EISMEA), jejichž politické vedení vykonává Generální ředitelství Evropské komise pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky (DG RTD).

Informace poskytované Evropským IP Helpdeskem nemají právní nebo konzultační povahu, a proto nepřebíráme zodpovědnost za následky jakýchkoliv kroků podniknutých na základě tohoto materiálu. Tento materiál nelze považovat ani za oficiální názor EISMEA, ani Evropské komise. Ani EISMEA, ani Evropská komise, ani jakákoliv jiná osoba jednající jejich jménem, nepřebírají odpovědnost za způsob, jak mohou být zde uvedené informace využity.